

Op zoek naar antwoorden op je eigen vragen

Niels Janssen

Frank Hendriks

Hoe stimuleer je de nieuwsgierigheid van leerlingen, zodat ze intrinsiek gemotiveerd zijn om te leren? Op het Citadel College hebben de onderbouwleerlingen binnen de leerroute ‘Onderweg’ geen vast lesrooster, maar kiezen ze zelf een thema dat ze op hun eigen manier uitdiepen. Docenten, en ook ouders, zijn positief. “Mijn dochter komt elke dag blij uit school.”

Vrijdagmiddag voor de vakantie, afsluiting van een periode. In de Onderweg-lokalen van het Citadel College in Lent zijn de tafels in een kring geschoven en hebben de leerlingen van klas 1 en 2 hun eindproducten uitgesteld voor de ouderpresentaties. Wat meteen opvalt is hoe divers de thema's zijn waarmee de leerlingen zich hebben beziggehouden de afgelopen tijd, en met hoeveel flair ze presenteren. Hira koos feminisme ("Ik vind vrijheid van vrouwen belangrijk, daar moet meer over gepraat worden!") en maakte onder meer voor het leergebied Kunst een aantal posters. Fabio maakte tijdens een stage bij zijn thema 'Lassen' als kunstwerk een cactus van een tandwiel en een fietsketting en deed onderzoek naar waarom een lasbril belangrijk is. Roos wil later paleontoloog worden. Ze bouwde onder meer een kijkdoos met verlichting en 3D-geprinte dino's, schreef een werkstuk over

evolutie en liep als hoogtepunt een dag mee met een paleontoloog in natuurmuseum Naturalis. Leerzaam? Héél leerzaam. "Vroeger had ik moeite met leren," zegt ze, "maar nu leer ik écht heel veel."

Een eigen thema

'Onderweg' is een onderwijsroute voor klas 1 tot en met 4 van het vmbo, naast het reguliere onderwijs. Onderweg-leerlingen in de onderbouw kiezen per lesperiode een thema waar ze mee aan de slag gaan. Daarbij bedenken ze, samen met hun docent of mentor, vijf leervragen binnen de leergebieden Technologie, Kunst, Maatschappij, Gezondheid en Natuur. Minstens drie van die leervragen koppelen ze aan een van de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde.

De leerlingen bedenken vervolgens, weer in overleg, zelf welke eindproducten ze willen maken, en welke hulp ze daarbij nodig hebben. Bijvoorbeeld van de docent Nederlands bij het schrijven van een email naar een bedrijf of van de docent wiskunde bij het berekenen van de cirkels in een schaalmodel van de Toren van Pisa (thema: Italië). De eindproducten mogen van alles zijn, van podcast tot kunstwerk en van stageverslag tot fotoreportage. Cijfers worden

niet gegeven, maar wel kwalificaties, van 'In Ontwikkeling' tot en met 'Expert'. En nog een kenmerk van Onderweg: de leerlingen starten de dag samen op met hun mentorgroep. Hierin zitten leerlingen van klas 1 tot en met 4 door elkaar.

Intrinsieke motivatie

Ongeveer een kwart van de vmbo-leerlingen kiest deze route, die zes jaar geleden door de school werd ontwikkeld. Afdelingsleider Niels Janssen was er vanaf het begin bij betrokken. "We merkten dat een deel van de leerlingen niet gemotiveerd raakte binnen het reguliere onderwijs", vertelt hij. "Voor intrinsieke motivatie is autonomie belangrijk. We zijn begonnen de leerlingen meer vrijheid te geven en hebben steeds gekeken: waar zijn kaders nodig? Bij de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde zijn er bijvoorbeeld nog wel verplichte uren. En in de bovenbouw volgen de leerlingen hun lesrooster." Docent en mentor Frank Hendriks ziet bij de start in de bovenbouw dat Onderweg-leerlingen een grote ontwikkeling hebben doorgemaakt en belangrijke vaardigheden hebben opgedaan: ze zijn gewend initiatief te nemen, zelfstandig te werken, en hun werk te plannen. "Dit zijn leerlingen die

het moeten hebben van dingen dóen. En ze mogen weliswaar veel kiezen, maar aan het eind van de periode, zoals vandaag, moeten de eindproducten wel af zijn."

Blij uit school

De ouders die vanmiddag langs de tafels lopen zijn positief over Onderweg. De moeder van Marie-Lynn (die een replica van de Toren van Pisa bouwde) merkt op dat haar dochter elke dag blij uit school komt. "Ze heeft lol én ze werkt heel serieus aan haar opdrachten. Ik denk ook dat ze hier vaardigheden leert waar ze veel plezier van gaat hebben." De vader van Keetje vindt het mooi hoe bij Onderweg de praktijk gekoppeld wordt aan theoretische vragen. "Keetje's volgende thema wordt Horeca en ze regelde zelf al een stage in een sterrenrestaurant. Dat is toch geweldig?"

Docent Frank Hendriks vindt het ook elke keer weer mooi om te zien hoeveel de leerlingen bereiken, als je ze de vrijheid geeft om hun nieuwsgierigheid te volgen. "Bij Onderweg kunnen leerlingen laten zien wat ze kunnen", zegt hij. "En dat is omdat het leren echt uit henzelf komt."

